''گندھارا نیوز'' دا 25 واں شمارہ منظر عام تے آ گیا

پشور (ہندکوان نیوز) تحقیق، تخلیق تے ترویج دے بنیادی اصولاں تے مکمل آمد کر دے ہوئے گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی ہندکو سمیت پاکستان اچ بولی جائیں ولی دیگر زباناں دے فروغ تو سے بھر پور کوششاں کر دے پئین تے اسی سلسلے نوں جاری رکھدے ہوئے ہندکوان اخبار تے رسالیاں دی تیاری دا کم زور وشور نال جاری اے۔ حال اچ ہی گندھارا ہندکو اکیڈمی دا 4 صفحات تے مشتمل انگریزی زبان دا نیوز لیٹر ''گندھارا نیوز'' دا 25 واں شمارہ منظر عام تے آ گیا وے۔ جس اچ گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے زیر اہتمام منعقدہ تقریبات، گندھارا ہندکو اکیڈمی دی کارکردگی دے حوالے نال خبراں تے تصویراں نوں خوبصورت انداز اچ ڈیزائن کر کے منظر عام تے لیایا گیا وے۔ جس نوں عوامی حلقیاں اچ بھر پور پذیرائی ملی اے۔

قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم پشور

ہفت روزہ

مدیر اعظم محمد ضیاء الدین

ہندکوان

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندآریائی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر زباناں دا اخبار

جلد: 8 | بدھ 11 مارچ 2026 | شمارہ: 400

hindkowanweekly@gmail.com

ہندکوان اخبار دی مقبولیت اچ اضافہ

اخبار دا باقاعدہ آغاز گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت 2017 اچ ہویا، ہندکوان اخبار دے 399 شمارے منظر عام تے آ چکے ؤن، جناں نُوں علمی وادبی حلقیاں دی طرف سی سراہیا جاندا پیا وے

پشور (ہندکوان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے تحت 2017 اچ ہویا تے ہوُنڑ تکل ہندکوان اخبار دے 399 شارے منظر عام تے آ چکے ؤن، جناں نُوں علمی وادبی حلقیاں دی طرف سی سراہیا جاندا پیا وے۔ ہندکوان اخبار اچ سیاسی خبراں دے نال نال نہ صرف غیر پختونخوا بلکہ ملک بھر دے علمی وادبی اداریاں دی طرف سی منعقدہ تقریبات دی خبراں تے تصویراں بی شائع کیتیاں جاندیان اس دے نال نال اس دے ادارتی صفحے تے نامور کالم نگاراں دے مضامین ہندکو زبان اچ شائع کیتے جاندیں جیہڑے کہ عوام اچ بڑے مقبول اُن۔ جدید دور دے تقاضیاں نُوں مدنظر رکھدے ہوئے ہندکوان اخبار نُوں دی تشہیر دے اک گروپ واٹس ایپ تے بنڑایا گیا وے جس اچ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے دیگر مختلف سرگرمیاں دے نال نال ہندکوان اخبار بی شیئر کیتا جاندا وے تا کہ لوکاں نُوں گہر بیٹھے ہندکوان اخبار ساتی نال میسر آ جاوے۔ اس دے علاوہ اخبار نُوں گندھارا ہندکو بورڈ دی ویب سائیٹ فیس بُک اکاؤنٹ تے دیگر سوشل میڈیا پلیٹ فارمز تے بی اپ لوڈ تے شیئر کیتا جاندا وے جس دے قارئین دی تعداد اچ ہر دن پدن اضافہ ہوندا پیا وے تے اخبار دی نہ صرف سوشل میڈیا بلکہ علمی وادبی حلقیاں دی طرف سی بی پذیرائی ہوندی رہندی اے۔

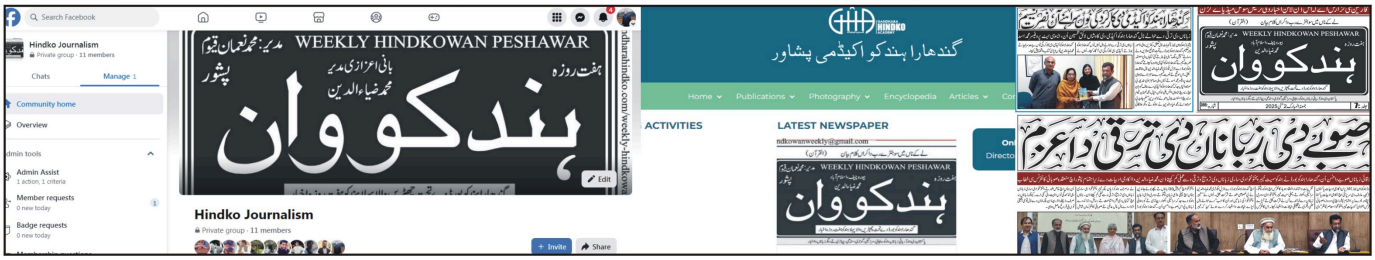

گندھارا دی درخواست تے اے سی مانسہرہ دا میونسپل لائبریری دا دورہ

قیمتی کتب دے ضائع ہوئڑن تے افسوس دا اظہار کیتا، کتابوں نُوں محفوظ کرنے دے بھر پور کوشش کرنے دی یقین دہانی کرائی

انہاں نے گندھارا ہندکو بورڈ دے اراکین دا شکریہ ادا کیتا کہ انہاں نے اس اہم مسئلے دے پاسے توجہ کرائی

مانسہرہ (نمائندہ ہندکوان) گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دی درخواست تے اسسٹنٹ کمشنر مانسہرہ ثناء فاطمہ نے میونسپل لائبریری مانسہرہ دا دورہ کیتا انہاں نے بعض قیمتی کتب دے ضائع ہوئڑ تے افسوس دا اظہار کیتا کہ اسی ہور کتاباں نوں بچائڑ دا سلے پوری کوشش کرساں انہاں نے گندھارا ہندکو بورڈ دے اراکین دا شکریہ ادا کیتا کہ انہاں نے اس اہم مسئلے دے پاسے توجہ کرائی، انہاں آخیا کہ ٹی ایم اے تے ہور متعلقہ اداریاں نال مشاورت کرساں تے اس لائبریری نوں ہور بہتر بڑائڑ دی کوشش کرساں، میرا خود بھی ادب نال لگا اے تے میں اس لائبریری واسطے کتاباں بی دیساں۔ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے صدر محمد اختر نعیم تے سیکرٹری محمد رضا خان تولی نے اسسٹنٹ کمشنر محترمہ ثنا فاطمہ دا شکریہ ادا کیتا تے آپڑیں تعاون دا یقین دلایا۔

گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے صدر محمد اختر نعیم اسسٹنٹ کمشنر مانسہرہ دے ہمراہ مانسہرہ دی میونسپل لائبریری دا دورہ پچے کردین، دوسرے پاسے کتاباں بی نمایاں ؤن

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دے تھیسز دا کم تکمیل دے مراحل اچ

''اقبال اینڈ دی افغان'' دے عنوان نال مذکورہ تھیسز دے 3 حصے مکمل ہو گئین، چوتھے تے آخری حصے تے کم جاری اے

پشور (ہندکوان نیوز) گندھارا ہندکو اکیڈمی دے چیف ایگزیکٹیو کمیٹی محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق گندھارا ہندکو اکیڈمی دے سٹاف ممبران علی اویس خیال، محمد نعمان قیوم تے بلال احمد گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دے انگریزی دے تھیسز دی کمپوزنگ پچے کردین، 600 سی زیاد صفحات تے مشتمل تھیسز نُوں 4 حصیاں اچ تقسیم کیتا گیا ایا جس دی کمپوزنگ مکمل کرنے دے بعد اس دی پروف ریڈنگ دا کم جاری وساری اے۔ ''اقبال اینڈ دی افغان'' دے موضوع تے آناں دے تھیسز دی پروفنگ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ڈائریکٹر ڈاکٹر عادل پچے کردین۔ آناں نے 500 سی زیاد صفحات دی پروفنگ کرلتی اے، جدکہ کچھ صفحات باقی ؤن۔ عنقریب پروفنگ دا کم مکمل ہو جای بعد ازاں اس نُوں کتابی شکل اچ شائع کیتا جای تا کہ یونیورسٹیاں دے طلباء تحقیق کرنے دے حوالے نال اناں تھیسز سی استفادہ حاصل کر سکن۔

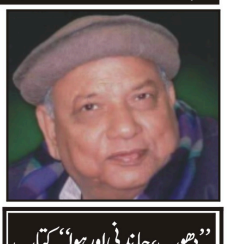

''دھوپ، چاندنی اور ہوا'' کتاب دی انڈکسنگ مکمل کرلتی گئی

پشور (ہندکوان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''دھوپ چاندنی اور ہوا'' دی ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ دے بعد سافٹ فارم اچ انڈکسنگ بی مکمل کرلتی گئی اے۔ عنقریب اے کتاب منظر عام تے آ جاسی۔

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''چہرہ بہ چہرہ'' دا دوسرا ایڈیشن تیار

پشور (ہندکوان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور دے زیر اہتمام مختلف کتاباں دی ہارڈ تے سافٹ فارم اچ انڈکسنگ دا کم بی جاری اے۔ اس سلسلے اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ممبران گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''چہرہ بہ چہرہ'' فرمے اچ لگا لتی گئی اے تے فائنل کرلتی گئی اے، عنقریب اس دی پرنٹنگ کیتی جاسی۔

گندھارا دے تحت ویڈیو ریکارڈنگز دی ٹرانسکرپشن دا کم جاری

پشور (ہندکوان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق گندھارا ہندکو اکیڈمی اچ دیگر کماں دے نال نال ویڈیو ریکارڈنگ دی ٹرانسکرپشن دا کم زور وشور نال جاری اے۔ اناں آڈیو ریکارڈنگز دی ٹرانسکرپشن دا کم گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ ایسوسی ایٹس علی اویس خیال تے محمد نعمان قیوم پچے کردین۔

کاروباری حضرات سی گزارش

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے تحت تیار ہوئڑ تے والا واحد آن لائن ہفتہ وار ہندکو اخبار ''ہندکوان'' نُوں حکومت پاکستان دی طرف سی باقاعدہ ڈیکلریشن ملی ہوئی اے۔ ''ہندکوان'' اخبار نہ صرف پشور بلکہ اندرون تے بیرون ملک بی بذریعہ واٹس ایپ 2000 سی زیادہ لوکاں نُوں پچوایا جاندا وے۔ اس اخبار اچ نہ صرف گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شائل کیتیاں جاندیان بلکہ سیاسی، سماجی، ادبی تے علاقائی مسئلے تے مسائل دے حوالے نال بی خبراں تے کالماں نُوں اس اخبار دی زینت بنڑایا جاندا وے۔

کاروباری حضرات سی گزارش اے کہ اپڑے کاروبار دی آن لائن تشہیر وسے تے دنیا دے کونے کونے اچ پہنچائیں وسے ''ہندکوان'' اخبار اچ اپڑا حصہ پاؤتے ساؤں اپڑی خبراں تے اشتہارات پچواؤ، ''ہندکوان'' اخبار اچ تواڈے اشتہارات انتہائی مناسب قیمت اچ مہینے اچ 4 واری اخبار دے صفحات اچ 4 کلر اچ لگائے جاسن۔

اپڑی خبراں تے اشتہارات دے حوالے نال مزید تفصیل جانڑنے وسے درج ذیل واٹس ایپ نمبر تے رابطہ کرو تے ہندکوان اخبار دا حصہ بنڑو۔

محمد نعمان قیوم | 0314-9048111

Role of Contemporary High-Tech in Promotion of Mother Languages

Part-I

Omer Rauf , Muhammad Adil
(Peshawar)

Abstract:

This paper discusses importance of mother languages, the role of technology in promoting them and how local communities can play an important role to learn and promote their mother languages with the help of computer technology.

Introduction:

It has been estimated by numbers of research papers, articles, journals, books that roughly 90 % of worlds approximately 6000 languages are on edge of extinction within the next 100 years. (e.g, Robins and Uhlenbeck 1991: Krauss 199; Crystal 2000: Nettle and Romaine 2000: Gibbs 2002; Abley 2003; Dalby 2003). Some linguistics thinks that approx. 50 % of the world known languages has extincted over the past 500 years. Nettle and Romaine (2000: 2). Crystal (2000: 10) predicts that in every two weeks one language may disappear over the next 100 years. If all of the above is true, then very few languages will survive and have secure future.

Mother language has played a considerable part in creation and development of people's identity. As we Know that natural resources are vital for a sustainable life, so we care about them a lot. Similarly, we should consider our mother language as a natural resource because they are an important part of our local eco system that we must support in order to sustain global diversity.

Recent advancement in technology such as laptops, tablets, smart phones, is changing people lives. It is not only helping us in thinking new way but also helping us in doing day to day activities in a better way, easily, quickly and with much lower cost. Whether its learning new things, socializing with other people, spreading out news views, communicating around the world, thus technology is taking us to new level.

Warschauer (1998) and Hartle-schutte and Nae'ole-Wong (1998) mentioned that these advancement in technology are playing a significant role in promotion of mother languages especially in preserving them, content development and their promotion, and different modes of communication.

Role of High Tech in Promotion of Mother Languages:

Due to the rapid advancement in technology, local communities are converting and storing paper-based contents (newspapers, documents, books etc.) into digital files to make sure that these paper-based materials does not deteriorate. Local communities are highly concerned that something should be done for the information that was traditionally passed orally from one generation to other in their mother languages. “The risks of sharing information are less dangerous at the present time thanthe risk that it may otherwise be lost forever” Dauenhauer & Dauenhauer (1998) (p.92).If we convert, store and share all this information using technology (Software, databases, etc.), indigenous languages, tradition and culture will not only be promoted globally but preserved for the future generations.

In order to promote their mother languages, local communities have embraced different technologies, from audio/video to multimedia, software's to mobile apps and local storage to cloud computing (Penfield, Cash, Galla, Williams & Shadow Walker, 2006).

With the invent of internet, information and communication technology has been developed rapidly which not only created authentic but also useful environment necessary to create, promote and disseminate content. High end advancement provides multimodal and human-computer interaction allowing speakers and learners to adapt to the modern world beyond the traditional keyboard and mouse input/output. The internet just like any language deals with the information resources and their use in communication, making it more useful to promote and educate language skills.

The advancement in mobile phones is by far the highest advancement in history of technology. It has embedded itself in the lives of every person. Its evolution from basic to smart phone was based on growing necessity & expectation of users as well as high end technological advancements. As a result, we now have slim, stylish, colorful smart phone which is also easy to carry around. Smart phone does not only mean a handset but tablets, net books, wearable technology (likes mart watches, virtual reality glasses, etc) also comes in its definition.

The real power of smart phones comes with the applications it runs on. From operating system to mobile apps, all these applications are powering smart phones. Every news OS version creates new apps thus helping users to use them in order to create, promote, share, learn and educate information. Content (Newspapers, books, documents, language courses), are converting into mobile apps thus available in everyone's pocket.

To be Continued

گوشہ ادب

نعت رسول مقبولؐ — سید سعید گیلانی

پہلے تے نہ کوئی بعد اچ اناں جیا آیا وے
عشق حضورؐ دا زندگی دا سرمایہ وے

سر دے دُشمنڑ بی من دے وُن جنوں امین
سب واسے اُس دی رحمت دا سایہ وے

روز حشر تک سارے رستے لیک گیا
اسراں لو حضورؐ دا رنگ لیایا وے

رب نے جو کچھ کیا حضورؐ نے فرمایا
جو کچھ گیا حضورؐ علیؑ دوہرایا وے

میرے آقاؐ دے او دل دا ٹکڑا وے
جس نے کربل وچ اسلام بچایا وے

میرے حضورؐ دا لو نیزے قرآن پڑھے
ایہہ منظر بی ویکھنڑے دے وچ آیا وے

زخم کھا کے جنے دعاواں دتیاں وُن
اُزی عیادت کیتی جنے ستایا وے

آپؐ نہ آندے مٹ جاندا اسلام دا ناں
کفر دا ڈیوا آپؐ نے آ کے بجھایا

اج بی پنگھدے ہوندے کفر انھیرے وچ
ساڈے دل وچ آپؐ نے رب وسایا وے

جن کیتا دو ٹکڑے جنے اشارے نال
ایسا معجزہ دسو کس دکھلایا وے

سارے نبیاں سی پہلے او موجود ایا
بعد اچ سارے نبیاں دے جیہڑا آیا وے

فخر سعید کراں میں اُس نال نسبت تے
جس نے اشارے نال سورج پلٹایا وے

غزل — سکندر حیات سکندر

تیرا ہک پل میرے نام ہو جاوے
وت اے زندگی تمام ہو جاوے

اج تا کھلار کالیاں زلفاں
تہرتی، سیاہ فام ہو جاوے

کاشکری آوے کدی او بی دن
تیرے قدماں اچ قیام ہو جاوے

ہونڑ تا ونڈ دے ایاغ اکھیاں دے
ساقیا اذن عام ہو جاوے

اے سکندر ٹھہر جا کہ شاید
آخری ہک سلام ہو جاوے

سائیں احمد علی — سعید پارس

ہندکی قوم دا تو افتخار سائیاں
شعر و ادب تو تاجدار سائیاں
حمد و نعت اے تری سبحان اللہ
ڈاہڈے شعر اُن ترے دارو دار سائیاں
کوئی دعویٰ کرے کسراں تیرے اگے
رکڑا ادبی اے قد تیرے ہار سائیاں
کیہڑی گلوں تو کہٹ ایں استاد سائیاں
اُچا سب سی وے تیرا معیار سائیاں
کوئی اُمی کہوے تا پیا کہندا روے
پڑھیا ہووے تا سہی تیرے ہار سائیاں
حرف و معانی وچ کوئی نئیں تیرے جیا
سارے لنگ جاندے بارو بار سائیاں
جکرو حرف تیرے منوں بولدے پئے
ست رنگاں سی رنگے رنگدار سائیاں
حرفی ڈاڈی سجائی اے تنے جیویں

ہندکو ڈرامہ: رنگ

پروڈیوسر: نسیم جان (دوئی قسط) پشاور ٹیلیویژن سنٹر

گلا کیندائے۔جیہڑا مرضی کردے۔موسیٰ کیندائے جا دو کھنٹے بعد آ۔گلا 1 کھنٹے بعد آندائے تا موسیٰ اس دے اگے زرد رنگ دا لوپٹہ رکھ دیندائے۔جد گلا زرد رنگ دا لوپٹہ کھار لے کے آندائے تا حمیدہ زرد لوپٹہ دیکھ کے الغزا مچا دیندی اے تے کیندی اے۔ہائے ایہہ کیہڑا رنگ کرالیایا ایں۔زرد لوپٹہ تے او خصماں موئیاں سر تے لیندیان جناں تے سوکنڑ پیندی ہووے۔جا واپس لے جا تے دوسرا رنگ کروا کے لیا۔گلا کھہرا کے واپس دوڑ دائے تے جا کے موسیٰ نوں کیندے اوئے لالے موسے تنے ایہہ کیہڑا رنگ کر دتائے۔ زرد رنگ بیماریاں دی نشانی ہوندیئے۔اس تو ایہہ رنگ ہٹالے تے کوئی ہور رنگ کردے۔موسیٰ کیندے جاتے آپڑی رن سی پچھ کے آ کہ کیہڑا رنگ کراں۔گلا کیندائے نئیں یار او بڑے غصے کرسی کہ تو اتنی جئی گہل پچھنڑیں واسے میرے کول دوڑی آیا ایں۔بس تو کوئی بی رنگ ہور کردے۔موسیٰ کیندے چٹا رنگ کردیواں۔گلا کیندے نئیں یار چٹا بختاں پٹا ہوندائے تے کالا بختاں والا ہوندائے تو کالا رنگ کردے۔ موسیٰ کیندائے میں کالا رنگ کردیناواں۔مگر اس سی بعد میں رنگ نہ بدلا ساں۔

گلا کالا لوپٹہ لے کے کہار چلا جاندائے۔جس نوں دیکھ کے حمیدہ روناں پٹراں پا دیندی اے۔ہائی کالی شے استعمال کرنے دی ساڈی ریت کدووے کہ تو لوپٹے نوں کالا رنگ کرا آیاں ایں۔جا ایہہ لے جاتے دوسرا رنگ کرا کے لیا۔گلا کیندائے کہ تو بتا نا کیہڑا رنگ کراواں۔حمیدہ کیندی اے۔طوطے والا رنگ کرا کے لیا۔

گلا موسے کول آندائے تے کیندائے ایہہ رنگ بی میری رن نوں نی پسند۔اس نوں طوطے دا رنگ کردے۔موسیٰ کیندائے دو کھنٹے بعد آ۔کاغذ تے بل لکھ کے دیندائے تے کیندائے رنگائی دا بل بی نال لیندا آویں۔گلا بل لے کے چلا جاندائے تے کہار جا کے بل حمیدہ دے اگے رکھ دیندائے۔حمیدہ بل دیکھ کے ہک وڈی چیخ مار دے کیندی اے۔ہیں؟ سو روپے دا لوپٹہ تینگا تے دو سو روپے رنگائی؟ گلا کیندائے ایہہ چار دفعہ رنگائی دا بل اے۔حمیدہ کیندی اے او چار دفعہ رنگے یا دس دفعہ۔اس نے کیتے ہوئے رنگ تا لا لیتین۔ سانوں تا ہک ای رنگ دیسی نا۔ گلا کیندائے او لتھے ہوئے رنگ تے ضائع ہو گئین نا حمیدہ جی۔حمیدہ کیندیئے۔او اس نے آپ لائین ...... جاتے اس نوں پنجاہ روپے دیکے لوپٹہ لیکے آ۔گلا کیندائے لوپٹہ منے تا سرتے نی لینڑاں کہ پیسے میں دیواں۔حمیدہ کیندیئے جا تے اس نوں کہہ ساڈا لوپٹہ واپس دیدے۔سانے رنگ نی کرانڑاں۔گلا کیندائے۔رنگ ہو گیا ہوسی۔حمیدہ کیندیئے اس نوں کہہ کے لوپٹہ واپس دیدے۔گلے نوں حمیدہ دے اگے بولنے دی جرأت نی ہوندی۔چپ ہو کے رہ جاندائے۔

گلا آ کے موسیٰ نوں دو سو روپے دیکے کیندائے لوپٹہ رنگا گیائے تا دیدے۔موسیٰ پیسے آپڑی جیب اچ پا کے کیندائے۔اس لوپٹے نے تا لیندے چڑھدے رنگ کھاتین یار لوپٹہ رنگ وچ سڑ گیائے۔گلا ایہہ سنڑ کے کھبرا جاندائے تے کیندائے۔ ساری رنگ کر خو ایہہ رنگ نہ کریار۔میری رن منوں کہار وکڈھ دیسی۔موسیٰ کیندے تیرے جئے رن مرید نوں کہارو کڈ دینڑاں بچھا اے۔

غزل — محمد نواز صابر

ہک ہک دا کردار اچھا لگ دا وے
ولیاں دا گلزار اچھا لگدا وے

ہر ویلے اوہ دل نوں چھک دا رہندا وے
وہ ہر وار اچھا لگ دا دے

ہر ویلے میں اس نوں تکدا رہنا واں
ہر ویلے دیدار اچھا لگ دا وے

مل سی تا وت ایہہ تڑفنا مُک جاسی
دل نوں انتظار اچھا لگ دا وے

صابر حسن بوت اے ساڈی دُنیا اچ لیکن
سانوں آپڑا یار ای اچھا لگ دا وے

سونڑدی بارش — ڈاکٹر خادم ابراہیم

رم جھم کر دی سونڑ دی بارش جدو وس دی اے
تیریاں گلاں آ کے ساریاں منوں دَس دی اے

تو تے وَس دی بارش دے وچ پیلاں پانی ایں
یاد تیری رَسی ہار نساں میریاں کَس دی اے

تیرے پل پل دیاں خبراں کوئل آسنڑاندی اے
تنگ کے منوں کہل مُکھلا میرے اُتے ہس دی اے

پہلے چھم چھم کر دی بارش وچ بی آندی ائی
ہونڑ موسم بہار وچ جانڑیں کتھے پس دی اے

اُڑے جاندے نال ہی قسمت ساڈی رُس گئی اے
ہونڑ مری لکشمی بی میرے کولوں نس دی اے

وس دے بدل خادم کچھ ہی دیر نوں تھم جاسُن
رُک سی کنج اکھیاں دی بارش، یار ترس دی اے

اقبال دیاں فارسی رباعیاں ہندکو رباعی بچ

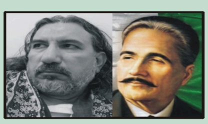

سعید اشعر

سفالم را مئے او جامِ جم کرد
درونِ قطرہ ام پوشیدہ یم کرد
خرد اندر سرم بت خانہ ریخت
خلیلِ عشق دیرم را حرم کرد

اس میرا سراما کیتا ساغرِ جم
ہک قطرے، سمندر جیا کیتا اے کم
عقلے مرے سر بچ بت خانہ رخیا
عشقے دے خلیل دیر کیتا اے حرم

خرد زنجیریِ امروز و دوش است
پرستارِ بتانِ چشم و گوش است
صنم در آستیں پوشیدہ دارد
برہمن زاد زنار پوش است

عقلے آں زمانے پکا جکڑے دے
اکھ کن دیاں مورتاں عجب کیتے دے
پوشیدہ نیں آستین بچ اس دی بت
زنار برہمن زادے پہنے دے

خرد اندر سرِ ہر کس نہادند
تنم چوں دیگراں از خاک و خون است
ولے ایں راز کس جز من نداند
ضمیرِ خاک و خونم بے چگون است

ہر ہک دے سرے بچ دانش ہوندی اے
میرا وی وجود خون تے مٹی اے
ایہہ راز کوئی میرے سوا جانڑدا نینھ
حالت مرے اندرے دی بہوں غیبی اے

تہذیب وتمدن دا عظیم شہر

اَسی جدوں اس خطہ دی تاریخ تے نظر پانے آں تے سانوں پتہ چل دے کہ شہر پشور نوں جغرافیائی سطح تے ایہہ اعزاز حاصل رِیا وے کہ ایہہ دو اعلیٰ تہذیباں دے سنگم تے موجود اے یعنی ہِک پاسے سنٹرل ایشیاء دی تہذیب تے دوسرے پاسے ہندوستان دی تہذیب تے ایہہ اِتنا اہم شہر اَیا کہ حملہ آور بی اِتھوں لنگ کے گئین، موٗرخین اِتھوں لنگ کے گئین تے تجارت تے ہجرت کرنے والے بی اِسی شہر سی آندے جاندے رئین۔ اِسی طراں کتنی ہی قوماں جدوں اِس شہر اچ آئیاں تے فیر اِسی شہر دی ہو کے رِہ گئیاں بلکہ آپڑی زباناں چھوڑ کے اِس خطہ دی زبان یعنی ہندکو نوں اپنایا۔ تسی اج بی دیکھو کہ توانوں پشور اچ ہر مذہب تے ہر فن دا آدمی مل سی کیونکہ اِس شہر دے لوکاں دی وُسعت قلبی، وسیع النظری، مہمان نوازی تے اِتھو دی تہذیب تے تمدن نے باہر سی آنڑے والے لوکاں نوں بے حد متاثر کیتے، ساڈے کہاراں دے وڈّے وڈّے دروازے، ساڈے علاقے آں تے محلے آں دی کھلیاں میدانیاں، چوڑے ویڑے آں تے بیٹھکاں سمیت ساڈے شہر اچ درجناں سراواں اِس گہل دا ثبوت اُن کہ سانے ہر آنڑے والے نوں سینے دے نال لگایے تے اُناں نوں آپڑے نال جگہ دِتی اے تے نہ صرف اُناں نوں بلکہ اُناں دے سازوسامان تے سواریاں نوں بی کول رکھا وے۔ فیر اِسی طراں جتھے ساڈے شہر پشور دے ہر بندے دا ہِک منفرد رکھ رکھاؤ، اُس دا اُٹھنا بیٹھا، چلنا پھرنا تے کھانڑاں پینڑاں ہِک مجسم تہذیب تے تمدن دا حوالہ اَیا بالکل اُسی طراں فیر اِس خطہ دی ادبی تاریخ اچ سانوں ایہہ بی نظر آندے کہ ساڈے ہندکو زبان دے کلاسیکل شعراء بی بڑے صاحب اسلوب، فصیح البیان تے قادر الکلام اَئے تے پاک وہند اچ اُناں دی سحر انگیز سخن بیانی دے لوک معترف اَئے تے دُور دُور سی شعراء آ کے اُناں دی شاگردی اختیار کردے اَئے بلکہ اِناں شاعراں نے جس شہر دا رُخ کیتا اُناں شہراں اچ بی آپڑے فن دا ایسا لوہا منوایا کہ اُمی ہونڑے دے باوجود بی اَج تک کتنے ہی پڑھے لکھے، عالم فاضل تے ڈاکٹراں تے سکالراں سمیت اُتھو دے لوک اِناں نوں آپڑا پیرومرشد تے اُستاد سمجھدین یعنی مثال دے طور تے رمضان علی رمضو، احمد علی سائیں، سردار خان بردا، میر احمد مٹھو تے شفیق احمد مئین ہونڑاں نوں اج بی پنجاب سمیت ہندوستان دے کتنے ہی شہراں اچ عزت تے توقیر دے نال یاد کیتا جاندے تے اِناں دی یاد اچ خصوصی محفلاں تے سمیناراں دا انعقاد ہوندے بلکہ اُتھو دے ادبی تذکرے آں تے کتاباں اچ بی اِناں دا باقاعدہ ذکر موجود اے تے پنجاب دے نصاب اچ تا باقاعدہ اِناں شاعراں دے کلام تے شخصیات دی تفصیل بی درج اے تے ایہہ اِس گہل دا ثبوت اے کہ اِس عظیم شہر دی تہذیب جناں دے اندر رَچی بسی اَئی تے جیہڑے اِس دے حقیقی آئینہ دار اَئے اُناں دا مقابلہ فیر کوئی بی کسی میدان اچ نی کر سکا اگر اُس نوں فیر شاعر مشرق، مصور پاکستان یعنی علامہ اقبال جیسے عالی مرتبت شاعر نے بی سُنڑے تے فیر اِس گہل دا اعتراف کیتا کہ ایہہ تا احمد علی سائیں عینگا بلکہ مرزا اسد اللہ خاں غالب اے، تے کوئی شک عینگا اِس گہل اچ کہ جس طراں ماضی دے وِچ ایہہ شہر ہِک عظیم تہذیب تے تمدن دا گہوارہ اَیا بالکل اُسی طراں اج بی ہیوے۔

رجیم چینج اُچ ناکامی

اے کسراں ہوسکدا اوے کہ ڈونلڈ ٹرمپ نوں اے پتہ نہ ہووے کہ کسی بی ملک اُچ تبدیلی وسے حملہ آور نوں سازگار حالات پیدا کرنا پینڑے ڈُن۔ اوہ اگر مفتوح ملک اُچ آپڑی فوج نہ پیج سکے تے وت اُس نوں مقامی لوکاں دی حمایت پکار ہوندی اے، لیبیا اچ 2011 اچ معمر قذافی دی حکومت نوں ختم کرنے وسے امریکہ نے کئی ملیشیا جتھے آں دی خدمات لتی ائیاں، امریکہ نے اناں عسکریت پسنداں نوں مالی تے عسکری امداد دینڑیں دے علاوہ فوجی تربیت بی دتی ائی۔ تد کدھرے جا کے لیبیا اچ تبدیلی ہوئی ائی۔ اس سی پہلے 2003ء اچ صدام حسین دی حکومت تبدیل کرنے وسے جارج ڈبلیو بش نوں امریکی افواج عراق پچوائی ائیاں، سرد جنگ دے سینتالیس وریاں اچ امریکہ نے لاطینی امریکہ سی لے کے افریقہ تے ایشیا تکل درجناں حکومتاں بدلی آں، صدر ٹرمپ تبدیلی دی اس پوری تاریخ سی اچھی طراں واقف اُن، اُناں نے 2016ء اچ آپڑی پہلی انتخابی مہم دے دوران کہیا ایا کہ تبدیلی اک ثابت شدہ مکمل ناکامی اے، ڈونلڈ ٹرمپ نے وعدہ کیتا ایا کہ اوہ دوئے ملکاں دی حکومتاں ختم کرنے دی غلطی نہ کرسی۔ پچھلے سال دی صدارتی مہم دے دوران اس نے آپڑے مقابلے اچ کاملا حارث دے بارے اچ کہیا ایا کہ اوہ تیسری عالمی جنگ شروع کردے سی تے امریکیاں تے پتراں تے تہیاں نوں کسی اجئے ملک اُچ جنگ کرنے وسے پیج دے سی جس دا نام بی اُناں نے نہ سُنڑاں ہوسی۔ اناں وعدیاں دے بعد اک سال سی بی کہٹ عرصے اچ اس نے وینزویلا تے حملہ کر کے اس دے صدر نوں اغواء کر لتا۔ پورے لاطینی امریکہ اچ خوف و ہراس پھیلا دینڑیں والے اس حملے اچ صدر نکولس میڈورو نوں تا امریکی جیل پیج دتا گیا، بڑّے تبدیلی نہ ہوسکی۔ وینزویلا دی نوی صدر Delcey Rodriguez جو میڈورو حکومت اُچ نائب صدر ائیاں ہونڑ صدر ٹرمپ دے احکامات دے مطابق حکومت چلاندی پیاں۔ وینزویلا دی تیل تے گیس دی دولت امریکہ دے قبضے اچ اے، تبدیلی نی ہوئی بڑّے اغراض ومقاصد حاصل کرلتے گئے ڈُن، اس مائنس ون فارمولے دا اطلاق ایران تے بی کیتا گیا وے۔ ہفتے دے دن امریکہ تے اسرائیل نے مل کے فضائی حملے اچ ایران دے سپریم لیڈر آیت اللہ خامنہ ای تے اناں دے خاندان دے کئی افراد نوں شہید کر دتا۔ اس حملے سی گُش دن پہلے جمعے تے ہفتے دی درمیانی رات تہائی وجے صدر ٹرمپ نے آپڑے سوشل میڈیا پلیٹ فارم ٹروتھ سوشل تے اک ویڈیو اپ لوڈ کیتی۔ اس اُچ ایرانی عوام نوں مخاطب کردے ہوئے اُناں نے کہیا کہ "When we are finished, take over your government. It will be yours to take." کسی دوئے ملک دے داخلی معاملات اُچ اتنی کھلی مداخلت بین الاقوامی قوانین دے علاوہ امریکی کانگرس سی اجازت لینڑاں پیندی اے۔ صدر جارج بش نے مارچ 2003ء اچ عراق تے حملے سی پہلے سیکورٹی کونسل سی اجازت لتی ائی، وت کانگرس دے دوناں ایواناں سی اعتماد دا ووٹ لتا ای۔ اوہ پوری دُنیا نوں بے وقوف بنڑاڑیں دی اک اجئی کوشش ائی جس دی مذمت امریکی میڈیا اچ تکل کردا پیا وے۔ عراق اُچ مہلک ہتھیاراں دی موجودگی دا ناٹک رچا کے جیہڑی لمی جنگ شروع کیتی گئی اے اس نے ہزاراں عراقیاں نوں ہلاک کرنے دے علاوہ مشرق وسطیٰ نوں اجئے عدم استحکام سی دوچار کر دتا ایا جس دے اثرات ہونڑ تکل باقی اُن۔ جسراں ہر جارح نوں جارحیت دی قیمت آپ ای ادا کرنا پیندی اے اسی طراں امریکہ نے بی اس حملے دی اک وڈی قیمت ادا کیتی ائی۔ عراق جنگ نے اے سول پیدا کر دتا وے کہ صدر جارج ڈبلیو بش بری طراں اسرائیلی لابی دے زیر اثر ائے۔ اس جنگ دے بعد امریکہ اچ اے بحث شروع ہوگئی کہ اسرائیل آپڑے اغراض ومقاصد وسے امریکہ نوں استعمال کر

عقیقِ عتیق
عتیق صدیقی
hindkowanweekly@gmail.com

دا پیا وے۔ اس متنازعہ مکالمے نے پچھلے سال غزہ اچ اسرائیل دے وحشیانہ حملے آں دے دوران شدت اختیار کرلتی۔ ہونڑ ایران تے صدر ٹرمپ تے نتن یاہو دے حملے آں دے بعد کدی کدھار سرگوشیاں اچ تہل جانڑیں والے بحث پہلے سی زیادہ کھل کے سامنڑیں آ گئی اے۔ اس دی اک وجہ اے وے کہ صدر ٹرمپ دی MAGA تحریک دے اندر لکھاں قوم پرست اسرائیل نوں لمے عرصے سی شک دی نظر نال ویکھ دے پئین۔ نائب صدر جے ڈی وینس دا شمار اس دھڑے دے رہنماواں اچ ہوندا وے۔ صدر ٹرمپ دے بارے اچ تا اے گل کسی شک وشبے سی بالاتر اے کہ اوہ اسرائیلی وزیر اعظم نوں انکار نی کر سکدے۔ صدر ٹرمپ نے پچھلے نو مہینیاں اچ ایران تے دو وڈے حملے کر کے نتن یاہو نوں اس خاب دی تعبیر دے دتی اے بڑّے ہونڑ اس دے بعد کے ہو سی، ہونڑ جو بی ہوسی اس دے نتائج دا سامنڑاں صدر ٹرمپ نوں کرنا پےسی۔ نتن یاہو ہونڑ چھویں وار وزیر اعظم بنڑنے وسے ایران دی تباہی دا تاج سر تے سجا کے عوام سی ووٹ منگڑیں جاسُن، تے صدر ٹرمپ نوں نومبر دے درمیاں اُچ انتخابات اُچ اک وڈی ہار دا سامنڑاں کرنا پےسی۔ کے صدر ٹرمپ نوں اے سب گُش پتہ نی ایا، اس دے اک سی زیادہ جواب ہو سکدے ین، پہلا اے کہ اوہ اسرائیلی لابی دے سامنڑیں بے بس اُن، دوا اے کہ وینزویلا اچ صدر نکولس میڈورو دے اغواء نے اُناں نوں ضرورت سی زیادہ خود اعتماد بنڑاں دتا وے۔ تے تیسرا اے کہ طاقت دا نشہ سر چڑھ کے بولدا وے۔ غرور تے تکبر دے اس عالم اُچ اُناں نوں اے نظر نی آندا پیا کہ ایران اُچ اُناں نوں Delcey Rodriguez نی مل سکی، تہران اُچ اُناں نوں آیت اللہ خامنہ ای دے جانشین دا سامنڑاں کرنا پےسی۔ نتن یاہو نے ڈونلڈ ٹرمپ نوں مشرق وسطیٰ دی جس نوی جنگ اُچ تہکیلا وے اوہ عراق، شام تے لیبیا دی جنگاں سی بوت مختلف ہوسی۔ امریکہ دی موجودہ داخلی سیاست نوں ویکھ دے ہوئے کہیا جاسکدا اوے کہ صدر ٹرمپ نوں جلدی یا دیر نال اس دی قیمت ادا کرنا ہوسی۔ فی الحال اوہ وقتی جیت دے اناں لحات دا مزہ لے سکدین بڑّے واشنگٹن اُچ وخت کدی اک جیانی رہیا، ہونڑ بی اسراں ای ہوسی، بس تھوڑے جئے انتظار دی ضرورت اے۔

بشکریہ "روزنامہ آج پشور" (مترجم: بلال احمد)

ادبی سرمائے دی حفاظت

اختر شماریاں
محمد اختر نعیم
hindkowanweekly@gmail.com

گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ سنڑ آپڑیں ادب، زبان تے ثقافتی خدمات تے کم جاری رکھیا ہویا اے۔ اس سلسلے بچ سارے ممبران آپڑیں وس دے مطابق نہ صرف اجتماعی بلکہ انفرادی طور تے بی کم کردے ہن اوہ کم جس نوں ساری حیاتی یاد رکھیا جلسی۔ پچھلے دیہاڑیاں گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے سنگیاں سنڑ میونسپل لائبریری مانسہرہ دا دورہ کیتا، ایہہ ہِک مچ تاریخی عمارت بچ موجود اے، ایہہ عمارت جہڑی کہ انگریزی دور بچ بنڑیں ہِک گوردوارہ آسی، قیام پاکستان توں بعد کجھ عرصہ تے ایہہ خالی رہی تے فیر وقف متروکہ املاک کولوں محکمہ خوراک کول آ گئی، اس توں بعد اتھے پولیس چوکی بنڑ گئی۔ پاکستان دے خوش الحان قاری خوشی محمد دے صاحبزادے محمود احمد کھرل مانسہرہ بچ اسسٹنٹ کمشنر بنڑ کے آئے تے انہاں سنڑ اس عمارت بچ ہِک لائبریری قائم کیتی، مکو یاد اے کہ مچ ساری شخصیات سنڑ اس واسطے کتاباں دا عطیہ دتا، کھرل صیب سنڑ تے اتھے آئے تے چلے گئے ورے اپڑیں ہِک یاد اتھے چھوڑ گئے ورے اس لائبریری دی حفاظت کرنا والا کوئی نہ آسا، کسا کو بی اس نال دلچسپی نہ اسی، ملازمین دا کم اس نوں کھولنا تے بند کرنا تک ای ہویا آگے نہ بدھ سکیا۔ دورے دے دوران گندھارا ہندکو بورڈ دے سنگیاں دے سامڑے ایہہ افسوسناک شے آئی کہ مچ ساری کتاباں کو سیخ (دیمک) لگ گئی اے، کتاباں ضائع ہوندیاں جلدیاں ہن تے اگر توجہ نہ دتی گئی تے ہِک دیہاڑے ایہہ حقیقت سامڑے اسی کہ اتھے ہِک لائبریری ہوندی اسی جس بچ نایاب کتاباں بی ہوندیاں اسیاں جس نوں متعلقہ ملازمین دی عدم دلچسپی نال دیمک کھا گئی تے سارے دیکھدے رہے، کوئی کجھ نہ کرسکیا۔ بس ہونڑ ہر سال اس لائبریری دی برسی منائی جلسی، دعا ہوسی تے فیر اوہ برسی بی نہ ہوسی۔ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ سنڑ فوری طور تے ٹی ایم اے نوں درخواست دتی کہ اس ادبی سرمائے نوں بچایا جلے ورے کافی دیہاڑے لنگھڑاں توں بعد اس تے غور نہ ہویا تے جی ایچ بی مانسہرہ دے محمد اختر نعیم تے محمد رضا خان تنولی سنڑ اسسٹنٹ کمشنر مانسہرہ محترمہ ثنا فاطمہ نال ملاقات کیتی تے انہاں نوں درخواست دتی کہ اس ادبی سرمائے نوں بچایا جلے۔ اے سی صاحبہ نے اس تے فوری کاروائی کیتی انہاں سنڑ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے ممبران نال لائبیریری دا دورہ کیتا تے کتاباں دا حال دیکھ کے افسوس کیتا۔ انہاں نے دیکھیا کہ بعض الماریاں نوں بی دیمک لگ گئی اے، بعض جائی تے دیواراں بچ نمی اگئی اے جس دی وجہ نال نہ دیواراں نوں نقصان پہنچیا اے بلکہ ہور کتاباں بی ضائع ہوندیاں جلدیاں ہن۔ انہاں سنڑ نال آئے دے فائنانس ڈیپارٹمنٹ دے ہِک افسر نوں دسیا کہ اوراس حوالے نال اخراجات دا تخمینہ لا کے ہِک رپورٹ تیار کرن تا کہ کتاباں نوں محفوظ کیتا جلے تے آگے ہور ادبی نقصان نہ ہووے۔ اسسٹنٹ کمشنر مانسہرہ ثنا فاطمہ سنڑ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ دا شکریہ ادا کیتا کہ انہاں دی توجہ اس پاسے کرائی گئی یقینی طور تے گندھارا ہندکو بورڈ ہِک اہم کم کردے۔ میں خود بی کتاباں دا عطیہ دیساں تے ہور ادب نواز لوکاں نوں بی اس تے آمادہ کرساں کہ اوہ بی کتاباں دا عطیہ دیون۔ گندھارا ہندکو بورڈ نوں امید اے کہ اگر مذکورہ اے سی صاحبہ دی دلچسپی اسی طراں ہوئی تے جس طراں کجھ سابق اسسٹنٹ کمشنرز نوں یاد کیتا جلدے انہاں نوں بی مانسہرہ دی تاریخ بچ یاد رکھیا جلسی۔ انشا اللہ اگلے کالم بچ تفصیل نال انہاں افسران دی گل بی کرساں کہ جہاں سنڑ چنگے کم کیتے تے مانسہرہ دی تاریخ بچ انہاں داناں جیندے۔

میرا گما ہویا پشور

کیہہ پشور شہر واقعی آپڑی تہذیب، آپڑی برداش کرنے دی صلاحیتاں تے آپڑا جغرافیہ گُما چکا وے؟ ڈاکٹر امجد حسین امریکہ اچ بی اک سچے پشوری دی حیثیت نال زندہ رہندہ پئین، اسراں ای میں بی کینیڈا اچ رہ کے پشور دی یاداں تے گلاں یاد کردی رہنی آں تے کوشش کرنی آں کہ لکھ کے اناں نوں ریکارڈ تے لے آواں، ڈاکٹر امجد حسین امریکہ دے ماہر سرجن لکھاری تے نہایت مشہور اجئی شخصیت اُن جو کہ انسانیت نوں جوڑنے تے ٹانکے لگا کے اس دا اعلان کرنے دی کوشش کر دے رہندین، اج میں پاکستان اُچ موجود آں، بڑّے ڈاکٹر امجد حسین دے لیکچر سُنڑنے سی محروم رہنی آں کہ اسلام آباد اُچ بیٹھ کے اس خوبصورت ایونٹ دے منعقد ہونڑیں دی تاریخ پتہ نی ائی۔ بعد اُچ فیس بک تے گُش ڈاکٹر دوستاں دی تصویراں تے تذکرے آں سی اس دا پتہ چلا وے، پشاور میوزیم تے کے پی کے آرکیالوجی ڈائریکٹریٹ دا اے بوت وڈا کریڈٹ اے کہ اوہ پشور دے بارے اچ نہایت معلوماتی تے فکر انگیز سوالات تے اناں دے جوابات وسے نشستاں دا اہتمام کرداوے، اے ای اک ادارے دی خوبی ہوندی اے کہ اوہ کسراں آپڑی افادیت عام انسان تکل پہنچانڑیں دی کوشش کرداوے نئیں تا ہر طرف خاموشی دا اک جمود طاری اے، ڈاکٹر امجد حسین صیب نال کئی ملاقاتاں ہوئیاں، کانفرنساں اچ، کتاباں دے تبادلے اچ بڑّے اُناں نے کدی آپڑے اس سالانہ لیکچر دا ذکر میرے سامنڑیں نی کیتا، نئیں تا اس وار تا صرف دو گھنٹے دی مسافت تے پشاور میوزیم اُچ آ سکنی ائیاں، منے آپڑی کتاب "میرا شہر دلبر" اُچ بوت شدومد دے نال اناں اقدار، تہذیب برداش دے ختم ہونڑیں دی نشاندہی کیتی اے۔ جس دا ذکر ڈاکٹر امجد حسین نے بی آپڑے لیکچر اُچ ذکر کیتا، سانوں آپڑی ماں بتایا کردی ائی کہ کسراں ہندو تے مسلمان وسکھ کہرانے گلیاں محالیاں اچ مل جل کے رہندے ائے، ہمسائیگی دا خیال رکھ دے ائے اناں دی ایمانداری تے برداش کتنی زیادہ ائی میری ماں دی جتنی بی سہیلیاں ائیاں ساریاں سکھ ائیاں تے اوہ اکٹھے سلائی کڑھائی سیکھ دی ائیاں، ڈاکٹر امجد حسین صحیح کہندے ڈُن کہ 1947ء نے اے سارا پول کھول دتا وے، ڈاکٹر امجد حسین نے مسلم مینا بازار اُچ پٹن دی ہٹی نوں ساڑنے دا جیہڑا خوفناک واقعہ بیان کیتا اوہ صرف اک محالے دا قصہ عینگا، کوہاٹ، ملتان، پشور دے دوئے حصے آں اچ بی اجئے دلسوز واقعات تاریخ دا حصہ ڈُن، اوہ لوگ جیہڑے گُش دن پہلے بی پیہرا پیہرا ائے اوہ اک دوئے نال ملنے سی بی ڈرنے لگین مبادا اوہ میرا دوست منوں قتل نہ کر دے وے، اسراں ای اک واقعہ منے آپڑے پیو سی سُنڑاں ایا کہ اناں دا اک ہندو دوست منتاں کر کر کے اُناں نوں آپڑے کہار دی بیٹھک اُچ بلاندا رہیا اوئی بیٹھک جتھے اوہ سارا سارا دن اکٹھے گزار دے ائے اس وسے کہ اوہ آپڑی گُش جائیداد میرے پیو یعنی آپڑے جگری دوست دے نام کر دینڑاں چاہندا ایا بڑّے میرے پیو نے اس نال ملنے سی انکار کر دتا کیوں کہ پشور دی ساری فضا اچ خون دی ہولی کھیڈی جاندی پئی ائی، مسلمان ہندوستان سی آئے تے لٹے پٹے ہوئے جان مال دی قربانیاں دے کے اسراں ہندو سکھ پاکستان دے شمال مغربی حصے دے شہراں سی ہندوستان گئے تے سلامت نی ائے بوت گُش کھو چکے ائے۔ اج تکل بی اے زخم دوناں طرف رس دے پئین۔ ڈاکٹر امجد حسین نے سعادت حسن منٹو دی کہانڑی داد کر کیتا، ٹوبہ ٹیک سنگھ اُچ سمجھنی آں کہ ہندوستان دے ادیباں تے فلم میکراں نوں اے کریڈٹ جاندا وے کہ اُناں نے تقسیم برصغیر دے اجئے سچے واقعات فلماں کہانڑیاں افسانے آں تے ناولے آں دے موضوعات بنڑائے ڈُن جناں نوں ویکھ کے پڑھ کے اج بی لرزاں طاری ہو جاندا وے۔ منے ساری قتل وغارت یا تاماں پیو دی زبانی سُنڑی اے یا اردو ادب تے تاریخ دی کتاباں تے سینما نوں ویکھے تے پڑھے ڈُن۔ ڈاکٹر امجد حسین آپڑے بچپن اُچ اناں واقعات دے عینی گواہ ڈُن، اک واقعہ جیہڑا اُناں نے آپڑے لیکچر اُچ بیان کیتا، ڈاکٹر امجد حسین نے افغان جنگ تے افغان ہجرت دے بارے اچ تفصیل نال بتایا، میں افغان جنگ دی عینی گواہ واں منے ویکھا ایا کہ پورا افغانستان ساڈے پشور شہر اُچ آ گیا وے، گلیاں، محالے کیمپ افغان شہریاں نال پہرے گئے ڈُن، منے آپڑی متذکرہ کتاب اُچ تفصیل نال اناں واقعات نوں بیان کیتا وے۔ افغانیاں دے آنڑیں نال واقعی پشور گم گیا ایا، اَسی سارے آپڑی ای شہر اُچ گم گئے ائیاں تے اج میں سوچنی آں کہ پشور اک وراثت گمشدہ وے، پشور دے سارے گلیاں محالیاں اچ آبادیاں بی گم گئیاں ڈُن، ساڈے آباؤ اجداد دے قبرستاناں اچ حتیٰ کہ اناں دے قبرستان بی قبضہ گروپ دی نظراں اچ اُن اوئی قبرستان جیہڑا ویران لگدا ایا ہونڑ قبرستان جاؤ تے قبر تہونڈنا مشکل ہو جاندا وے۔ پلازیاں، دُکاناں کہاراں بلکہ بنگلہ نما کہاراں دے اندر قبراں دی پچھانڑ مشکل ہو گئی اے، شاید پشور دی تاریخ ای گم جانڑیں تے تہونڈنے تے مشکل اے میں ڈاکٹر امجد حسین دے دل نال کہے ہوئے الفاظ تے واقعات دی تعریف کرنی آں کوئی تاہے وے جیہڑا گمشدہ پشور نوں یاد کرنے والا رہ گیا وے، کل اجیا بھی آنڑیں والا وے کہ جیہڑے دو چار لوگ سلامت و ثابت پشور دے گواہ ڈُن تے اس دے گم جانڑیں دی گلاں کر دین آباؤ اجداد نوں یاد کر دین اوہ بی ناپید ہو جاسُن پشور دی سلامتی وسے دُعا گو واں تے اناں بچے آں نوں بی یاد کروانی آں کہ جیہڑے آباؤ اجداد ماں پیو دے کہاراں نوں اونے پونے وچ کے پشور نوں گمشدہ کر گئے ڈُن کہ اُناں نوں اسراں ہرگز نی کرنا چائیدا ایا۔

موجِ ہوا
آفتاب اقبال بانو
hindkowanweekly@gmail.com

بشکریہ "روزنامہ آج پشور" (مترجم: بلال احمد)

ترجمہ نگاری بچ درپیش مشکلاں۔۔۔ حصہ دوم

جسلے کسی زبان دی شاعری آں کسی علاقائی زبان دی مخصوص صنف مثلاً غزل، رباعی، دوہا یا نثری نظم بچ منتقل کیتا جلدے تے مترجم دے سامنڑیں پہلا سوال ایہہ ای ہوندے کہ اوہ کس چیز آں بچاوے تے کس چیز دی قربانی دیوے۔ کدے اوہ اصل نظم دے وزن تے ہیئت آں قیم رخدے تے معنی متاثر ہوندے نیں۔ تے کدے معنی آں ترجیح دیندے تے صنف دی شناخت تہندا لا جلدی اے۔ انجو شاعر دے تخلیقی فیصلے مترجم دے مونڈھیاں تا آ جلدے نیں تے مترجم ہِک غیر اعلانیہ شاعر بنڑ جلدے۔ علاقائی زباناں دی شاعری بچ ایہہ مسئلہ ہوروی حساس ہو جلدے۔ کیونکہ انہاں زباناں دی داخلی موسیقیت تے جذباتی روانی بہوں مضبوط ہوندی اے۔ ہِک لفظ نہ صرف معنی رخدے بلکہ ہِک مخصوص اواز، ہِک مخصوص ذائقہ تے ایک مخصوص یاد وی اپڑیں نال آنڑدے۔ جسلے کسی دوئی زبان دی شاعری آں اس نظام بچ تہالڑاں دی کوشش کیتی جلدی اے تے اکثر ایہیاں محسوس ہوندے کہ مفہوم تے منتقل ہو گیا اے مگر اوہ داخلی لے تے روح کدھرے پچھا رہ گیہی اے۔ مزید ایہہ کہ شاعری بچ استعمال ہونڑاں آلی علامتاں تے استعارے اکثر کسی خاص تہذیبی تجربے نال جڑے ہوندے نیں۔ ہِک استعارہ جیہڑا اصل زبان بچ صدیاں توں معنی خیز اے۔ علاقائی زبان بچ یا تے اجنبی بنڑ جلدے یا اپنڑی شدت کھو چھوڑدے۔ مترجم کول یا تے اس آں جوں دا توں رخڑاں دا رستہ ہوندے۔ جس توں قاری اجنبیت محسوس کردے یا فر اس آں مقامی استعارے نال بدلڑاں دا۔ جس توں اصل متن دی شناخت بدل جلدی اے۔ ایہہ ای وجہ اے کہ شاعری دا ترجمہ اکثر ترجمہ کہٹ تے باز تخلیق زیادہ محسوس ہوندے۔ خاص طور تا علاقائی زباناں بچ جتھا ہر صنف اپڑی مخصوص روایت، علامتی نظام تے فنی حدود رخدی اے۔ اتھا کسی دوئی زبان دی شاعری آں کمیابی نال منتقل کرڑاں ہِک نہایت نازک توازن دا تقاضا کردے۔ ذرا جی لغزش پوری نظم دے تاثر آں بدل ہکدی اے۔ انجو آخیا جل ہکدے کہ نثر دا ترجمہ عقل دا امتحان اے۔ مگر شاعری دا ترجمہ احساس، سماعت تے تخلیقی دیانت دا امتحان اے۔ تے جسلے ایہہ امتحان کسی علاقائی زبان دی مخصوص صنف بچ کہدا جلے تے ایہہ مشکل عینہ بلکہ ہِک مسلسل جدوجہد بنڑ جلدے۔ انجو آخیا جل ہکدے کہ نثر دا ترجمہ عقل دا امتحان اے مگر شاعری دا ترجمہ احساس، سماعت تے تخلیقی دیانت دا امتحان اے تے جسلے ایہہ امتحان کسی علاقائی زبان دی کسی مخصوص صنف بچ کہدا جلے تے ایہہ محض مشکل عینہ رہندا بلکہ ہِک مسلسل جدوجہد بنڑ جلدے۔ اس مرحلے تا مترجم آں صرف دوزباناں دے بچکار عینہ بلکہ دو شعری روایتاں دے بچکار کھلوڑاں پیندے۔ ہِک پاسے اصل زبان دی شعری ساخت اس دا تاریخی پس منظر تے فکری تسلسل ہوندے تے دوئے پاسے علاقائی زبان دی اپڑیں صنفی حدود، لسانی فطرت تے قاری دی جمالیاتی توقعات ہوندیاں نیں۔ اتھا اکثر انجو ہوندے کہ مترجم اصل نظم دے معنی آں بچاندیاں بچاندیاں علاقائی صنف دی روح آں نقصان پہنچا چھوڑدے یا فر مقامی صنف آں نبھاندیاں ہوئیاں اصل شاعر دی اواز تہندا لا چھوڑدے۔ خاص طور تا جسلے کسی کلاسیکی یا نویں شاعر دے کلام آں علاقائی زبان بچ منتقل کیتا جلے تے مترجم آسطے ایہہ طے کرڑاں انتہائی دشوار ہو جلدے کہ اوہ وفاداری آں کتھا تک کھڑسی تے تخلیقی آزادی آں کتھا روکسی۔ ایہہ ای اوہ مقام اے جتھا ترجمہ اکثر اصل متن دا سایہ بنڑ کے رہ جلدے۔ مکمل ہمزاد عینہ بنڑ ہکدا۔ اس توں علاوہ شاعری بچ موجود خموش معنی اوہ گلاں جیہڑیاں آخیاں عینہ جلدیاں مگر محسوس کیتیاں جلدیاں نیں علاقائی زبان بچ منتقل ہوندیاں ہوپاں ساریاں توں پہلے متاثر ہوندیاں نیں۔ ہر زبان دی خموشی دا اپڑاں آہنگ ہوندے تے ہر صنف اپڑیں وقفیاں، مصرعیاں تے صوتی بہادے ذریعے معنی پیدا کردی اے۔ مترجم کدے انہاں باریکیاں توں غافل ہو جلے تے نظم پڑھڑاں بچ تے نظم لگدی اے۔ مگر اثر بچ اوہ اصل جیہی عینہ رہندی۔ انجو شاعری دا ترجمہ بالخصوص علاقائی زباناں بچ صرف لفظاں دا بدلا عینہ بلکہ ہِک تہذیبی، فکری تے جمالیاتی خطرہ مول کہنڑاں دے مترادف ہوندے۔ کامیاب ترجمہ اوہ ای ہوندے جس بچ مترجم اپڑی ذات آں پچھے رخ کے، مگر اپڑی تخلیقی بصیرت آں مکمل طور تا بروئے کار لا کے، دو مختلف شعری دنیاواں دے بچکار ہِک نازک مگر قابلِ اعتبار رشتہ قیم کردے۔ جسلے اساں شاعری دے ترجمے دی انہاں ساریاں پیچیدگیاں آں ہندکو زبان دے حوالے نال دیکھدے آں تے معاملہ ہوروی حساس ہو جلدے۔ ہندکو ہِک طرفوں صدیاں پرانڑی زبانی روایت، لوک دانش تے فطری موسیقیت دی حامل زبان اے تے دوئی طرفوں اس آں طویل عرصے تک علمی وادبی سرپرستی دی اوہ سطح میسر عینہ رہی جیہڑی بڈیاں زباناں آں حاصل رہی۔ ایہہ ای تضاد ہندکو بچ شاعری دے ترجمے آں ہِک مشکل مگر بامعنی عمل بنڑا چھوڑدے۔ ہندکو شاعری دی سب توں بڈی قوت اس دی سدھی، بے ساختہ تے داخلی لے اے۔ اتھا لفظ کہٹ بولدے نیں تے اواز زیادہ۔ احساس براہِ راست دل توں دل تک سفر کردے۔ ایجے بچ جسلے کسی دوئی زبان خاص طور تا فارسی، اردو یا انگریزی دی شاعری آں ہندکو دی کسی مخصوص صنف بچ منتقل کیتا جلدے تے سب توں پہلا مسئلہ ایہہ ای پیدا ہوندے کہ اصل نظم دی فکری تہہ داری آں ہندکو دی سادگی بچ کنجو سمویا جلے۔ کدے مترجم زیادہ سادہ ہو جلے تے معنی دی گہرائی کہٹ جلدی اے تے کدے زیادہ بوجھل ہو جلے تے ہندکو دی فطری روانی متاثر ہوندی اے۔ ہندکو دی شعری صنفاں خواہ اوہ ماہیا ہووے، بیت یا غزل ہووے اپڑی اپڑی داخلی ساخت تے روایت رخدیاں نیں۔ کسی دوئی زبان دی غزل، رباعی یا آزاد نظم آں انہاں سانچیاں بچ تہالڑاں محض فنی مشق عینہ رہندی بلکہ ہِک تخلیقی فیصلے دا تقاضا کردی اے۔ مترجم اتھا اصل شاعر دے وزن، قافیہ تے ہیئت توں ازاد ہو کے وی ازاد عینہ ہوندا۔ اس آں ہر لحہ ایہہ احساس رہندے کہ کدے صنف دی روح نال ذرا جی بے وفائی ہوئی تے نظم ہندکو بچ ہوندیاں وی ہندکو عینہ لگڑاں لگسی۔ ہِک ہور بڈی مشکل ہندکو دے لفظی ذخیرے دی نوعیت اے۔ ہندکو دے الفاظ مٹی، پہاڑ، دریا، موسم، ہجرت تے روزمرہ زندگی نال جڑے دے نیں۔ جسلے کسی دوئی زبان دی شاعری بچ تجریدی، فلسفیانہ یا شہری تجربات زیادہ ہوون تے مترجم آں یا تے نویں الفاظ کہڑڑیں پیندے نیں یا فر مانوس لفظاں تا غیر مانوس معنی لدڑیں پیندے نیں۔ دوآں صورتاں بچ خطرہ ایہہ ای رہندے کہ زبان دی فطری ساخت آں نقصان نہ پہنچ جلے۔ مزید ایہہ کہ ہندکو بچ شاعری پڑھڑاں آلا قاری عام طور تا اواز تے احساس آں زیادہ اہمیت دیندے بنسبت پیچیدہ فکری موشگافیاں دے۔ ایجے بچ مترجم آسطے ایہہ توازن قیم رخڑاں نہایت مشکل ہو جلدے کہ اوہ اصل متن دی فکری صداقت آں وی برقرار رخے تے ہندکو قاری دی جمالیاتی توقعات آں وی مجروح نہ ہونڑاں دیوے۔ اس سب دے باوجود یا شاید اسی وجہ نال، ہندکو بچ شاعری دا ترجمہ ہِک غیر معمولی اہمیت اختیار کر کہندے۔ ایہہ صرف ہِک زبان بچ شعر منتقل کرڑاں دا عمل عینہ بلکہ ہندکو دی تخلیقی وسعت آں ازمانڑاں، اس دے اظہار دے دائرے آں پھیلانڑاں تے اس آں نویں فکری دنیاواں نال جوڑڑاں دی ایک سنجیدہ کوشش بنڑ جلدے۔ ہر کمیاب ترجمہ ہندکو آسطے ہِک نواں امکان، ہِک نویں اواز تے ہِک نواں افق پیدا کردے۔ اگرچہ اس رستے بچ مشکلاں قدم قدم تا موجود رہندیاں نیں۔

اشعر نشر
سعید اشعر
hindkowanweekly@gmail.com

اسلام آباد: وزیر اعظم شہباز شریف ایف بی آر دے اُمور سی متعلق اجلاس دی صدارت کر دے پئین

کھیو تے آئل دی قیمتاں اچ پچاس روپے تکل دا اضافہ ہو گیا

کاروباری لوکاں دی طرف سی کروڑاں مالیت دے کھیو تے آئل نوں سٹاک کر دتا گیا

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) خام پام آئل دی قیمتاں اچ اضافے دے بعد پشور اُچ کھیو تے آئل دی قیمتاں اچ پچاس روپے تکل دا اضافہ ہو گیا وے مقامی سطح تے خوردنی کھیو تے تیل دے نرخاں اچ اضافے دے نال ای مارکیٹ اُچ تیزی آ گئی گے۔ کاروباری لوکاں نے کروڑاں مالیت دے کھیو تے آئل دا سٹاک کر دتا وے تا کہ مہنگے ریٹ تے اس نوں ویچا جا سکے۔ لوکل کھیو پچاس روپے دے اضافے دے نال 430 روپے سی 480 روپے فی کلو جدکہ آئل 470 روپے ہو گئی اے۔ جس طراں ایران سی آنڑیں والے مختلف گرم مصالحہ جات دی قیمتاں اچ بی اضافہ ہو گیا وے ایران دی کھجوراں تے ایران سی آنڑیں والے دیگر ڈرائی فروٹ دی قیمتاں اچ بی اضافہ ہو گیا وے۔ ایران سی آنڑیں ولی ٹافیاں تے دیگر چیزاں دی سپلائی بند ہونڑیں نال پشور اُچ قیمتاں کاروباری لوکاں نے اضافہ کر دتا وے۔

پشور: وزیر اعلیٰ کے پی کے محمد سہیل آفریدی پشور اُچ دوئے رنگ روڈ منصوبے دے حوالے نال اجلاس دی صدارت کر دے پئین

دفتر ہفتے اچ چار دن کھل سُن، سکول 31 مارچ تک بند کرنے دا اعلان

پچاس فیصد ملازمین ورک فرام ہوم کر سُن، دو مہینیاں تکل وزراء، مشیران، معاونین تنخواہ نہ لے سُن، شہباز شریف

اسلام آباد (ویب ڈیسک) وزیر اعظم شہباز شریف نے کہیا وے کہ عالمی سطح تے ہونڑیں والے نقصانات دے پاکستان تے بی اثرات پینڈے پئین۔ سرکاری دفتر ہفتے اچ چار دن کھل سُن، بیرون ملک دوریاں تے پابندی، سکول دو ہفتے بند رہ سُن، وفاقی دار الحکومت اُچ قوم سی خطاب کر دے ہوئے وزیر اعظم شہباز شریف دا کہنڑاں ایا کہ مشرق وسطیٰ اچ اس وخت جنگ دا ماحول اے بدقسمتی نال پورے خطے اچ اس وخت شدید کشیدگی اے، اناں حملے آں تے انسانی جاناں دے ضیاع دی شدید الفاظ اُچ مذمت کرناواں۔ اُناں نے کہیا کہ پاکستان نوں مغربی سرحداں دے دہشتگردی دا سامنڑاں وے۔ پاکستان معاملات سفارت کری دے ذریعے حل کرانڑیں دی کوشش کر دا پیا وے۔ پاکستان آزمائش دی کھڑی اچ متاثرین ممالک دے نال اے۔ عالمی سطح تے ہونڑیں ولے نقصانات پاکستان بے بی پینڈے پئین۔ اُناں نے کہیا کہ حالات جوں ای بدلے تیل دی قیمتاں قابو سی بار ہو گئیاں، عالمی منڈیاں اچ تیل دی قیمتاں اچ بے تحاشہ اضافہ ہویا وے۔ ساڈے کول بی تیل دی قیمتاں ودھانڑیں دے علاوہ کوئی رستہ نی ایا۔

جعلی تے غیر معیاری مشروبات دا وڈا نیٹ ورک بے نقاب

خیبر پختونخوا فوڈ سیفٹی اینڈ حلال فوڈ اتھارٹی دی پورے صوبے اچ کاروائیاں

پشور (ہندکووان نیوز) خیبر پختونخوا فوڈ سیفٹی اینڈ حلال فوڈ اتھارٹی نے پورے صوبے اچ کاروائیاں کر دے ہوئے جعلی تے غیر معیاری مشروبات دے اک وڈے نیٹ ورک نوں بے نقاب کر دتا۔ جدکہ مردان اُچ سینکڑاں کلو گرام غیر معیاری مضر صحت اچار تے پشور اچ باسی چکن پارٹس بی برآمد کر لتے۔ ترجمان فوڈ اتھارٹی نے تفصیلات جاری کر دے ہوئے کہیا وے کہ خفیہ اطلاع ملنے تے کوہاٹ فوڈ سیفٹی ٹیم نے رات گئے انڈس ہائی وے تے ناکہ بندی کر دے ہوئے شمالی وزیرستان جانڑیں ولی اک گڈی نوں روکا، گڈی دی تلاشی دے دوران تقریباً گیارہ ہزار ست سو لیٹر جعلی تے غیر معیاری مشروبات برآمد کر کے ضبط کر لتے گئے جدکہ ڈرائیور نوں گرفتار کر لتا گیا۔ دوئی طرف پشور اُچ فوڈ اتھارٹی نے ضلعی انتظامیہ دے نال سو لیے سو لیے اک چکن شاپ تے چھاپہ مار کے 250 کلو گرام خراب تے بدبودار چکن پارٹس برآمد کر کے موقعے تے ضائع کر دتے۔

پٹرولیم مصنوعات دی سپلائی چین دی کڑی نگرانی دا فیصلہ

اسلام آباد (ویب ڈیسک) پٹرولیم مصنوعات دی غیر قانونی ذخیرہ اندوزی روکڑیں وسے پٹرولیم مصنوعات دی سپلائی چین دی کڑی نگرانی دا فیصلہ کر لتا گیا۔ ڈیجیٹل ٹریکنگ ہوسی، ذرائع او گرا دے مطابق پٹرولیم مصنوعات دی سپلائی چین دی ڈیجیٹل ٹریکنگ ہوسی۔ درآمد سی پٹرول پمپس تے پہنچڑیں تکل ڈیجیٹل مانٹرنگ ہوسی۔ مقصد پٹرولیم مصنوعات دی قلت تے غیر قانونی ذخیرہ اندوزی روکڑاں وے۔

پشور: چیف سیکرٹری خیبر پختونخوا شہاب علی شاہ گورننس اُمور تے ہفتہ وار جائزہ اجلاس دی صدارت کر دے پئین

پشور سمیت پورے ملک اُچ ہزاراں لوک اعتکاف تے بیٹھ گئے

پشور (ہندکووان نیوز) پشور سمیت پورے ملک اچ ہزاراں فرزندان اسلام اعتکاف تے بیٹھ گئے وُن۔ مسیتاں اچ مزید رونقاں ودھ گئیاں وُن، تریمتاں کہاراں اچ اعتکاف تے بیٹھ گئیاں وُن۔ اعتکاف تے بیٹھنے ولے اں وسے مسیتاں اچ خصوصی انتظامات بی کیتے گئے وُن۔ زیادہ تر سرکاری ملازمین نوجوان اعتکاف تے بیٹھے وُن۔ بعض مسیتاں اچ اعتکاف تے بیٹھنے ولے آں وسے سحری تے افطار دے انتظامات بی کیتے گئے وُن۔

پشور اُچ دوسرا رنگ روڈ منصوبہ، لاگت 60 ارب تکل متوقع

پشور دے جنوبی حصے وسے مجوزہ دوسرا رنگ روڈ تقریباً 31 کلومیٹر لما ہوسی تے اے شہر دے جنوبی علاقیاں نوں کور کرسی، سہیل آریدی

عوامی دی سہولت نوں مدنظر رکھ دے ہوئے موزوں انٹر چینجز شامل کیتے جاؤن، منصوبے دی منصوبہ بندی مستقبل دی ضروریات نوں مدنظر رکھ کے کرسیاں

پشور (ویب ڈیسک) خیبر پختونخوا دے دار الحکومت پشور اُچ دوسرا رنگ روڈ منصوبہ زیر غور اے، جس دے 60 ارب تکل لاگت متوقع وے، وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا محمد سہیل آفریدی دی زیر صدارت پشور دے جنوبی حصے وسے آؤٹر رنگ روڈ منصوبے دے بارے اچ اک اہم اجلاس منعقد ہویا۔ جس اُچ منصوبے دے مختلف پہلوؤاں تے غور کیتا گیا۔ اجلاس دے دوران بریفنگ اُچ بتایا گیا وے کہ پشور دے جنوبی حصے وسے مجوزہ دوسرا رنگروڈ تقریباً 31 کلومیٹر لما ہوسی تے اے شہر دے جنوبی علاقیاں نوں کور کرسی۔ اجلاس اُچ بتایا گیا وے کہ اے منصوبہ پشور اُچ ٹریفک دے دباؤ نوں کھٹ کرنے دے نال نال تجارتی سرگرمیاں نوں بی فروغ دینڑیں اچ مددگار ثابت ہوسی۔ بریفنگ دے مطابق منصوبے نوں تقریباً ترے سال دے عرصے اچ مکمل کرنے دی تجویز زیر غور اے جدکہ آؤٹر رنگ روڈ منصوبے دی ابتدائی تخمینہ لاگت تقریباً پچاس سی سٹھ ارب روپے متوقع وے۔ اس موقعے تے وزیر اعلیٰ محمد سہیل آفریدی نے عوام دی سہولت نوں مدنظر رکھ دے ہوئے منصوبے اچ موزوں انٹر چینجز شامل کرنے دی ہدایت کیتی تے کہیا کہ منصوبے دی منصوبہ بندی مستقبل دی ضروریات نوں مدنظر رکھ کے کیتی جاوے۔ اناں نے این ایچ اے نال رابطہ کر کے پشاور بس ٹرمینل تے انٹرچینج دے حصوص وسے اقدامات کرنے دی ہدایت بی کیتی۔ وزیر اعلیٰ دا کہنڑاں ایا کہ بس ٹرمینل انٹرچینج دے قیام نال ٹریفک نوں شہر اُچ داخل ہوئے بغیر براہ راست سہولت مل سی۔

سرکاری ملازمین نوں تنخواواں تے پنشن 16 مارچ نوں دینڑیں دا فیصلہ

پشور (ویب ڈیسک) حکومت خیبر پختونخوا نے نکی عید تے سرکاری ملازمین نوں تنخواواں تے پنشن 16 مارچ نوں دینڑیں دا فیصلہ کر لتا وے۔ سارے مسلم سرکاری ملازمین تے پنشنرز نوں مارچ دی تنخواہ تے پنشن پیشگی مل سی۔ تنخواواں تے پنشن دی ادائیگی یکم اپریل دے بجائے 16 مارچ 2026 نوں کیتی جاسی۔ محکمہ خزانہ نے نکی عید دے پیش نظر پیشگی ادائیگی دا نوٹیفکیشن جاری کر دتا وے۔

جامعات تے ڈگری ایوارڈنگ اداریاں دے اوقات کار اُچ تبدیلی

تعلیمی اداریاں وسے ہائبرڈ تے آن لائن کلاساں نوں ترجیح دینڑیں دی ہدایت

پشور (ویب ڈیسک) حکومت خیبر پختونخوا نے ایندھن بحران دے پیش نظر اہم فیصلہ کر لتا وے جس دے تحت صوبے اچ جامعات تے ڈگری ایوارڈنگ اداریاں دے اوقات کار اُچ عارضی تبدیلی دا اعلان کر دتا گیا۔ پورے صوبے دے سارے سرکاری تے نجی جامعات جمعہ تے ہفتہ نوں بند رہ سُن۔ ڈگری ایوارڈنگ ادارے تے کالجز بی جمعہ تے ہفتہ نوں بند رکھنے دا نوٹیفکیشن جاری کر دتا گیا۔ باقی دناں اچ جامعات نوں ہائبرڈ یا آن لائن تدریسی نظام اپناڑیں دی ہدایت کر دتی گئی۔ ایندھن دی فراہمی تے قیمتاں دی صورتحال دی وجہ نال متبادل تدریسی طریقہ کار اپناڑیں دی تجویز تے عملدرآمد شروع ہو گیا۔ اعلامیے اچ تعلیمی اداریاں وسے ہائبرڈ تے آن لائن کلاساں نوں ترجیح دینڑیں دی ہدایت کر دتی گئی اے۔ فیصلے دا اطلاق ابتدائی طور تے دو مہینے وسے ہوسی۔

نکی عید، بزاراں اچ خریداری عروج تے پہنچ گئی

روایتی زیورات، گجریاں دی خرید و فروخت اُچ اضافہ، باراں اچ رش نال خریداراں نوں مشکلات

پشور (ویب ڈیسک) نکی عید دے آنڑیں نال ای بزاراں اچ رش ودھ گیا وے عید خریداری عروج تے پہونچ گئی اے۔ روایتی زیورات، گجریاں دی خرید و فروخت اُچ اضافہ ہوندا پیا وے۔ کشمیری گجریاں دی مانگ اُچ سب سی زیادہ اضافہ ہویا وے، شہر دے مختلف بزاراں اچ رش ہونڑیں نال خریداراں نوں مشکلات پیش آندی پئیاں۔ بزاراں اچ تجاوزات دی وجہ نال پیدل سفر کرنے ولے آں نوں مشکلات دا سامنڑاں وے۔ بزاراں اچ رش ودھ گئی اے بزاراں اچ بچیاں دے گم ہونڑیں دے واقعات اُچ بی مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے۔ اتواردے دن بی بزاراں اچ رش لگا رہیا بزاراں اچ رش دی وجہ نال تریمتاں سی چوری کرنے دے واقعات اُچ بی اضافہ ہوندا پیا وے۔ سحری تکل سارے بزار کھلے رہندین۔

پشور: گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی افطار ڈنر دے دوران یتیم بچے آں اچ تحفے ونڈ دے پئین

اُمت مسلمہ دا اتحاد وخت دی ضرورت بنڑ چکا وے، مولانا حسین احمد مدنی

پشور (ہندکووان نیوز) جمعیت علمائے اسلام پاکستان دی مرکزی جنرل کونسل دے ممبر و سربراہ متحدہ امن کمیٹی پشور مولانا حسین احمد مدنی ایڈوکیٹ نے کہیا وے کہ عالمی حالات دے تناظر اُچ امت مسلمہ دا اتحاد وخت دی اہم ترین ضرورت بنڑ چکا وے۔ قرآنی تعلیمات سی رہنمائی لے کے عالم کفر دی سازشاں موثر مقابلہ کیتا جا سکدا وے۔ اناں خیالات دا اظہار اُناں نے کوہاٹ روڈ تے تراویح اچ ختم القرآن دی تقریب سی خصوصی خطاب کر دے ہوئے کیتا۔

تریمتاں نوں با اختیار بنڑاڑاں متوازن معاشرے دی بنیاد اے، فیصل کنڈی

پاکستان پیپلز پارٹی دی قیادت نے تریمتاں نوں طاقتور، باصلاحیت تے خودمختار بنڑاڑیں وسے تاریخی کردار ادا کیتا وے

پشور (ہندکووان نیوز) گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نے تریمتاں دے عالمی دن دے موقعے تے آپڑے پیغام اُچ کہیا وے کہ تریمتاں نوں با اختیار بنڑاڑاں اک مہذب، ترقی یافتہ تے متوازن معاشرے دی بنیاد اے۔ پاکستان پیپلز پارٹی نے ہمیشہ تریمتاں دے حقوق، وقار تے مساوات وسے عملی اقدامات کیتے وُن تے اس حوالے نال پارٹی دی تاریخ قابل فخر اے۔ آپڑے بیان اچ گورنر خیبر پختونخوا نے کہیا کہ پاکستان پیپلز پارٹی دی قیادت نے تریمتاں نوں طاقتور، باصلاحیت تے خودمختار بنڑاڑیں وسے تاریخی کردار ادا کیتا وے۔ خصوصاً سابق وزیر اعظم بے نظیر بھٹو شہید نے پاکستانی تریمتاں نوں سیاسی، سماجی تے معاشی میدان اُچ اگے ودھنڑیں دا حوصلہ دتا تے اُناں نوں قومی تہارے اچ شامل کرنے وسے انقلابی اقدامات کیتے۔ اُناں نے کہیا کہ تریمتاں دی معاشی خودمختاری وسے صدر آصف علی زرداری دی ہدایات تے شروع کیتا گیا بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام پاکستان دا اک اہم سماجی تحفظ پروگرام اے جس دے ذریعے لکھاں مستحق تریمتاں نوں مالی معاونت دتی جاندی پئی اے۔

پٹرولیم تے ڈیزل دی قیمتاں اچ اضافہ ظلم دی انتہا وے، نیلوفر

پشور (ہندکووان نیوز) پاکستان پیپلز پارٹی خواتین ونگ دی سینئر نائب صدر ایم پی اے نیلوفر بابر نے پٹرولیم تے ڈیزل دی قیمتاں اچ اضافے نوں سخت تنقید دا نشانہ بنڑاندے ہوئے کہیا وے کہ اے اقدام عوام دی معیشت تے غیر ضروری بوجھ پادتا وے۔ حکومت نے عالمی مارکیٹ اُچ تیل دی قیمتاں ودھنڑیں دا بہانہ بنڑاں کے عوام تے مہنگائی دا نواں بوجھ پادتا وے جدکہ دیگر وڈے ملکاں اچ قیمتاں برقرار رہیاں۔

کشیدہ صورتحال، اوورسیز نوں عید آپڑے پیاریاں نال مناڑیں اچ مشکلات

ایئر لائنز دا فلائٹ شیڈول تا حال متاثر، کرائے اچ پنج سو فیصد تکل اضافہ کر دتا

پشور (ویب ڈیسک) اوورسیز پاکستانی کشیدہ صورتحال دی وجہ نال نکی عید آپڑے پیاریاں نال مناڑیں اچ مشکلات درپیش ہو گئی اے تے عید تے آپڑے آبائی علاقیاں نوں آنڑیں دی خواہش ناممکن ہوندی پئی اے۔ کشیدہ صورتحال دی وجہ نال ایئر لائنز دا فلائٹ شیڈول ہونڑ تکل متاثر اے جدکہ یورپی ملکاں سمیت مختلف بیرونی ملکاں چو آنڑے ولے پاکستانیاں وسے مزید مشکل پیدا ہو گئی اے۔ ایئر لائنز نے کرائے اچ پنج سو فیصد تکل اضافہ کر دتا وے۔ ٹریول ایجنٹ نے ایران جنگ دا خب فیدہ لیندے پئین تے موجودہ وخت تے ایئر لائن دے مطابق حالات مختلف ہو گئے وُن۔ کشیدہ صورتحال دی وجہ نال بی پاکستانیاں دی آمد مشکل اُچ پے گئی اے۔ بیرونی ملکاں یورپی ملکاں سی ٹکٹ اُچ بے پناہ اضافے دے بعد پاکستانیاں نوں شدید ترین مشکلات پیش آندی پئیاں۔

اسلام آباد: چیئر پرسن بی آئی ایس پی سینٹر روبینہ خالد بے نظیر کفالت پروگرام دے حوالے نال اجلاس دی صدارت کر دی پئیان

پٹرولیم قیمتاں اچ اضافہ، سرکاری اداریاں دے اخراجات ودھ گئے

مہینہ واری اک کروڑ سی پنج کروڑ روپے دا اضافی بوجھ ڈیپارٹمنٹس تے آنڑیں لگا، صفائی دا نظام متاثر ہونڑیں دا خطرہ

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) پٹرول مہنگا ہونڑیں نال سرکاری اداریاں دے اخراجات اُچ اضافہ ہو گیا وے۔ مہینہ واری اک کروڑ سی پنج کروڑ روپے دا اضافی بوجھ ڈیپارٹمنٹ دے پے گیا وے۔ پٹرول ڈیزل مہنگا ہونڑیں نال پی ڈی اے، ریسکیو 1122 پولیس، ڈبلیو ایس ایس پی دے اخراجات اُچ اضافہ ہو گیا وے۔ ڈبلیو ایس ایس پی دے اخراجات اُچ اضافے دی وجہ نال شہر اُچ صفائی دا نظام شدید ترین متاثر ہونڑیں دے امکانات پیدا ہو گئے وُن۔ سرکاری ذرائع دے مطابق اگر عالمی سطح تے تیل دی سپلائی دا دباؤ برقرار رہیا تے سرکاری اداریاں دے اپریشنل بجٹ ترقیاتی منصوبیاں تے شہری سہولتاں دی فراہمی تے بی اس دے اثرات مزید ودھ سکدین۔ پٹرولیم مصنوعات دی قیمتاں اچ اضافے دے نال ای ذرائع دے مطابق صوبے دے وڈے وڈے اداریاں نے آپڑی رپورٹاں صوبائی حکومت نوں پہچوادتی اے۔ اضافی مالی بوجھ دے حوالے نال بی آگاہ کر دتا وے۔ ٹریفک پولیس نے بی سٹی پولیس نے بی آپڑی رپورٹ صوبائی حکومت نوں دے دتی اے۔

پہلے بی اس کتب خانے نوں کتاباں عطیہ کیتیاں ہن تے فیر بی کرساں، عنایت اللہ وسیم

ہزارہ (نمائندہ ہندکووان) تعلیمی بورڈ ایبٹ آباد دے چیئرمین عنایت اللہ وسیم صیب سنڑ آخیا سے کہ گندھارا ہندکو بورڈ مانسہرہ شاخ دے ممبرز سنڑ میونسپل لائبریری مانسہرہ بچ ضائع ہونڑ والیاں کتاباں دے حوالے نال جہڑا کم کیتے مکواس تے مچ خوشی ہوئی اے، بلاشبہ ادب دی ایہہ بڑی خدمت اے، میں پہلے بی اس کتب خانے نوں کتاباں عطیہ کیتیاں ہن تے فیر بی کرساں۔

بی آر ٹی اچ سفر کرنے ولے آں دی تعداد اُچ پچاس فیصد اضافہ

پشور (ویب ڈیسک) پٹرولیم مصنوعات دی قیمتاں اچ اضافے دے بعد بی آر ٹی اچ سفر کرنے ولے مسافراں دی تعداد اُچ پچاس فیصد سی زیادہ دا اضافہ ہو گیا وے جدکہ گڈیاں دی خرید و فروخت نوں بریک لگ گئی اے۔ جس دی وجہ نال بارگین سنسان ہونڑاں شروع ہو گئے وُن۔ جدکہ شہریاں نے آپڑی گڈیاں دا استعمال کھٹ کر دتا وے۔ سرکاری ملازمین پرائیویٹ ملازمین مختلف کاروباری مراکز اُچ کم کرنے ولے ملازمین دی طرف سی بی آر ٹی دا استعمال کرنا شروع کر دتا وے۔ پٹرولیم مصنوعات دی قیمتاں اچ اضافے دے بعد گڈیاں دی خرید و فروخت اُچ بی کمی آنڑاں شروع ہو گئی اے۔ گڈیاں دی ڈیلرز دے مطابق پٹرولیم مصنوعات دی قیمتاں اچ اضافے دی وجہ نال خرید و فروخت دے بارگین سنسان ہو گئے وُن۔ گڈیاں دے استعمال اُچ کمی دے نال نال پشور اُچ ماحولیاتی آلودگی دے امکانات اُن۔

BISP تریمتاں نوں معاشی سہارا دیندا پیا وے، روبینہ خالد

شہید بے نظیر بھٹو نے تریمتاں نوں قومی تہارے اچ شامل کرنے دا خاب ویکھا، چیئر پرسن بی آئی ایس پی

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) چیئر پرسن بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام سینیٹر روبینہ خالد نے کہیا وے کہ شہید محترمہ بے نظیر بھٹو نے تریمتاں نوں قومی تہارے اچ شامل کرنے دا خاب ویکھا، سینیٹر روبینہ خالد نے بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام لکھاں تریمتاں نوں معاشی سہارا تے وقار دیندا پیا وے۔ تریمتاں دے عالمی دن دے اہم پیغام اُچ سینیٹر روبینہ خالد نے تریمتاں دے کردار نوں خراج تحسین پیش کر دے ہوئے کہیا وے کہ تریمتاں پوری دُنیا اچ تنازعات تے مشکلات دا خاموش محاذ اُن، بے نظیر بھٹو نے پاکستان اُچ تریمتاں دی قیادت تے با اختیاری دی بنیاد رکھی۔ سینیٹر روبینہ خالد نے کہیا کہ بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام تریمتاں دے معاشی تحفظ تے خودمختاری دا سب سی وڈا سماجی پروگرام اے۔ اُناں نے کہیا کہ بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام اُچ شامل تریمتاں نوں کہار دا سربراہ بنڑایا گیا وے۔

لاہور: پٹرولیم قیمتاں اچ اضافے دی وجہ نال اک پٹرول پمپ خالی پیا ہویا وے

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھاپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262